

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 วิธีดำเนินงานวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประชากรที่ศึกษา คือ ครูหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ครูหัวหน้างานแนะแนว รวม 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ และแบบตรวจสอบรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 เป็นการศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม(Focus Group) ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน โดยแต่ละด้านเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีผลดังนี้

1.1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสภาพต่ำที่สุด ได้แก่ ครูมีการนำผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) มาใช้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.2. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสภาพต่ำที่สุด ได้แก่ ครูมีการจัดสถานที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูมให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการพัฒนานักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสภาพต่ำ ได้แก่ มีการให้ความรู้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูลูกแบบประชาธิปไตย เพื่อให้ นักเรียนมีการปรับตัวเข้ากับสังคมและมีสัมพันธที่ดีกับครอบครัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.4. ด้านการคัดกรอง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสภาพต่ำที่สุด ได้แก่ ครูมีการ แบ่งกลุ่มนักเรียนในการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนอย่างครอบคลุม และครูมีการชี้แจงผลการ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจตรงกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก

1.5. ด้านการส่งต่อนักเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสภาพต่ำที่สุด ได้แก่ โรงเรียน มีการประสานงานกับหน่วยงานเพื่อแต่งตั้งนักจิตวิทยาประจำโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง

2. แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จากการ สันทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญได้ข้อสรุปคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรเก็บข้อมูล นักเรียนจากหลายแหล่ง ใช้ระเบียบเหมาะสมและมีการนำผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) มาใช้ในระบอบอย่างจริงจัง ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรแบ่งกลุ่มนักเรียนจากข้อมูล หลายด้านและครอบคลุม ควรสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการวิเคราะห์ พฤติกรรมนักเรียนอย่างถูกต้องสามารถชี้แจงได้ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ควรจัด กิจกรรมเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนอย่างรอบด้าน สื่อสารหรือชี้แจงถึงข้อบกพร่องของนักเรียนใน การประชุมผู้ปกครองเพื่อให้เกิดการแก้ไขและการพัฒนา มีรูปแบบกิจกรรมโฮมรูมที่สร้างสรรค์ แปลกใหม่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน จัดการอบรมให้ความรู้กับผู้ปกครองใน เรื่องลักษณะธรรมชาติของตัวนักเรียน การอยู่ร่วมกับคนในสังคม จัดกิจกรรมชุมนุม ให้ คำปรึกษาจากครู เพื่อน รุ่นพี่รุ่นน้องกับนักเรียนที่มีปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน ควร ดำเนินการส่งต่อตามระบบมีการสร้างความเข้าใจระหว่างครูผู้ดำเนินงาน และควรติดต่อ ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพิเศษโลก เขต 1 ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับสุดท้าย ของแต่ละด้านมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิเศษโลก เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะบุคลากรในสถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานในระดับมากทั้ง 5 ด้าน จึงกล่าวได้ว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะมีประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2546: 3) ปัจจัยที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยบริหารโรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ ปัจจัยที่ 2 ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน ปัจจัยที่ 3 คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดและมีการประชุมในแต่ละคณะ อย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด ปัจจัยที่ 4 ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่างๆ จากโรงเรียน ปัจจัยที่ 5 การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ฌปภัช รุ่งโรจน์ (2553: 109) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ กาญจนา บุญเคน (2554: 74-75) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมภาพอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ส่วนผลการวิจัยรายด้านและรายข้อ อภิปรายดังนี้

1.1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูและบุคลากรให้ความสำคัญกับการรู้จักนักเรียนเพราะจะทำให้ทราบพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตของแต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน เมื่อมาอยู่รวมกันจึงมีพฤติกรรมหลากหลาย เมื่อรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วจะเป็นเรื่องง่ายต่อการทำความเข้าใจ ทำให้การดำเนินงานกิจกรรมการเรียนการสอนหรืองานอื่นเป็นไปตามระบบ สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์คัดกรอง ส่งเสริม ป้องกันแก้ไขได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรย์

จิตรตระกูลชัย (2551: 85-95) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอหนองบัว ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุปผา เหลืองทอง (2554: 79-82) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

แต่เมื่อพิจารณาผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นรายข้อพบว่า ครูนำผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียนมาใช้ (SDQ) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัย (Glazier, 2004: Abstract) ที่ได้ศึกษาเรื่องการสำรวจทัศนคติของนักวิชาการการศึกษาสามัญในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและประสิทธิภาพด้านการยอมรับตนเองของนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในขณะทำงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะควรให้มีการจัดการประเมินผลตามระดับชั้นเรียนและนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาหรือเผยแพร่ให้กับบุคลากรครูได้รู้ข้อมูลนักเรียนมากขึ้น

1.2. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูมีการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองทุกชั้นเรียน ซึ่งเป็นการพบปะระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนประพฤติดีของโรงเรียน เช่น มอบเกียรติบัตร มอบรางวัล เพื่อเป็นต้นแบบในการประพฤติตนเป็นคนดี โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ครูจัดกิจกรรมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ทั้งครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน เช่น การรู้จักตนเอง การรู้จักผู้อื่น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การช่วยเหลือหรือร่วมกิจกรรมกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรณิการ์ นิละนันท์(2555: 71) ที่ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ด้านการส่งเสริมนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูมีมุมมองและใช้วิธีการที่หลากหลาย โดยการศึกษาข้อมูลรายบุคคลของนักเรียน และจัดกิจกรรมตามความต้องการหรือความแตกต่างของนักเรียน

โรงเรียนมีนโยบายหรือโครงสร้างในการป้องกันปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีโครงการ หรือการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังค่านิยม ความดีงามในทุกด้าน มีการวิเคราะห์สถานการณ์การเกิดและเตรียมการแก้ไข ปัญหาอยู่ตลอดเวลา มีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมหรืออำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้มีประโยชน์ เช่น กิจกรรมการออกกำลังกาย การอ่านหนังสือ การเล่นดนตรี และครูมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล แลกเปลี่ยนวิธีการ หรือมีการประชุมเพื่อหา แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มธุรดา ดวงจันทร์ (2553: 12-13) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

แต่เมื่อพิจารณาผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นรายข้อพบว่า มีระบบการให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำ และการให้ความรู้กับผู้ปกครองในเรื่องการเลี้ยงดูลูกให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (Kelly, 2003 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการจัดโปรแกรมให้คำปรึกษาแบบเน้นความเข้าใจสำหรับโรงเรียน Jamaican School ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองจึงต้องการให้เน้นองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ในการจัดโปรแกรมการแนะแนวและให้คำปรึกษาแบบเน้นความเข้าใจ (Comprehensive Guidance Counseling Program :CGCP) ในโรงเรียน

1.4. ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียน ครูมีผลการคัดกรองนักเรียนที่มีความน่าเชื่อถือ ครูมีการนำข้อมูลจากการเยี่ยมบ้านมาประกอบกับการคัดกรองนักเรียนเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงและนักเรียนกลุ่มมีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชฎา ศรีวิราช (2553: 84-88) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 39 จังหวัดพิษณุโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง

นักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.5. ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือการประสานงานกับหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเรื่องอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาส นาคประวัตติ (2553: 54) ที่ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 ในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น

2. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ได้นำสภาพการดำเนินงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3 ลำดับสุดท้ายของแต่ละด้าน มาทำการสนทนากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญได้ข้อสรุปร่วมกันดังนี้

2.1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรเก็บข้อมูลนักเรียนจากหลายแหล่ง ใช้ระเบียบเหมาะสมและมีการนำผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) มาใช้ในระบบอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญา จิตรตระกูลชัย (2551: 94) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่คาดหวังการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู ต่อ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก แนวทางการดำเนินงาน คือ โรงเรียนมีการจัดทำเครื่องมือในการออกแบบสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการออกเยี่ยมบ้านเพื่อทราบสภาพทางบ้านของนักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา และมีการนำผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) มาใช้ในระบบอย่างจริงจังอย่างสม่ำเสมอ

2.2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรแบ่งกลุ่มนักเรียนจากข้อมูลหลายด้าน และครอบคลุม ควรสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนอย่างถูกต้องสามารถชี้แจงได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชฎา ศรีวิราช (2553: 84-85) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 จังหวัดพิษณุโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยข้อเสนอแนะด้านการคัดกรองนักเรียน คือ ควรมีผลการสรุปการคัดกรองที่เป็นระบบมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถอธิบายและชี้แจงในการแบ่งกลุ่มนักเรียนได้อย่างชัดเจน

2.3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ควรจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนอย่างรอบด้าน สื่อสารหรือชี้แจงถึงข้อบกพร่องของนักเรียนในการประชุมผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดการแก้ไขและการพัฒนา มีรูปแบบกิจกรรมโฮมรูมที่สร้างสรรค์แปลกใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรภัท สำเภา (2553: 9-39) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยยังได้หาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้ว่า ด้านการส่งเสริมนักเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญและการสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน

2.4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน จัดการอบรมให้ความรู้กับผู้ปกครองในเรื่องลักษณะธรรมชาติของตัวนักเรียน การอยู่ร่วมกับคนในสังคม จัดกิจกรรมชุมนุมการให้คำปรึกษาจากครู เพื่อน รุ่นพี่รุ่นน้องกับนักเรียนที่มีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ หอมหวล (2555: 64-65) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตอำเภอลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยได้แนวทางพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้เชี่ยวชาญเสนอว่า ควรมีการจัดทำคลินิกการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เลคเก็ต (Leggett, 2004, Abstract) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจผลกระทบของการจัดโปรแกรมให้คำปรึกษาในชั้นเรียน โดยเน้นทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ผลกระทบของการจัดโปรแกรมให้คำปรึกษาในชั้นเรียน โดยเน้นทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า โปรแกรมให้คำปรึกษาโดยเน้นทักษะการแก้ปัญหา(SFC) เป็นรูปแบบหนึ่งของการดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในชั้นเรียน ซึ่งมีผลกระทบในด้านบวกต่อการจัดการศึกษา และยังให้ผลการวิจัยที่สนับสนุนข้อมูลที่พบว่า การจัดโปรแกรมให้การดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างเหมาะสมตามระดับอายุ จะมีผลในการช่วยให้กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการ

บริหารจัดการและกระบวนการเรียนรู้มีความสะดวกมากขึ้น ทำให้เกิดชั้นเรียนที่สามารถใช้ทักษะการแก้ปัญหาในด้านบวกได้

2.5. ด้านการส่งต่อนักเรียน ควรดำเนินการส่งต่อตามระบบมีการสร้างความเข้าใจระหว่างครูผู้ดำเนินงาน และควรติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาภรณ์ นาคประวัตติ (2553: 63-64) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียนคือทุกฝ่ายในโรงเรียนต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการแก้ปัญหานักเรียนร่วมมือกับครูที่ปรึกษา และมีการติดตามประเมินผลการส่งต่อนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1. ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ควรมีการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วยงานเพื่อแต่งตั้งนักจิตวิทยาประจำโรงเรียน ประชุมวางแผนการดำเนินงานและแต่งตั้งมอบหมายหน้าที่ให้ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญในการดำเนินงาน

1.2. ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้อบรมพัฒนาความรู้ในการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา

1.3. ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูผู้สอน ควรมีวิธีที่มีความหลากหลายในการเก็บข้อมูลนักเรียน มีการเก็บข้อมูลอย่างถูกต้อง นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดไม่ใช่เป็นการกระทำเพราะเป็นหน้าที่ มีการคัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียนอย่างครอบคลุม ควรสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนและสามารถชี้แจงการดำเนินงานต่าง ๆ ได้ มีการจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนอย่างหลากหลายตรงกับปัญหา มีรูปแบบกิจกรรมที่สร้างสรรค์แปลกใหม่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2.2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการดำเนินงานระบบการ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน